

ÚJABB BARLANGOK A RÓZSADOMB KÖRNYÉKÉN ÉS A BUDA-BARLANGBAN ELÉRT EREDMÉNYEK 1992-TŐL

A térségben folyó felszínmegbontásokat 1992 óta is figyelemmel kísérem. (Az addig talált jelentősebb barlangokat az Karszt és Barlang 1992. I–II. számában ismertettem.)

Legtöbb eredmény a Látó-hegy, Verecke út és Verecke lépcső körzetében született. Már 1992 előtt egy kisebb gömbfülkét tárt fel a Verecke lépcső 20a sz. házhoz vezető mélyút.

A Verecke út 103. sz. ház alapozásánál 1993-ban került elő a Verecke-barlang. Kezdetben csak agyagtélér utalt az eltömődött hasadéokra, majd egy nagyrészt kitöltött, de szép oldásformákat mutató járat került elő. Ez utóbbinak viszont sem lefelé, sem oldalirányban nem volt folytatása, így tömedékeltek.

Egy másik kisebb fülke kutatása is hasonlóképpen zárult. Az agyagtélér megbontásával tárták fel a R. Kinizsi SE tagjai másokkal együtt a tulajdonképpeni Verecke-barlangot. 4 m mélyen 8 m hosszú, tetején gömbfülkés hasadékba jutottak, amely kifelé vezetett a telekről. A közel 1 m széles járat 2–3 m magas. Tovább bontva kijáratot létesítettek a közterületről, így a feltárás lehetősége biztosított.

1994-ben a Verecke út–Verecke lépcső keresztvezésében csatornát fektettek. A munkagödör oldalában egy kicsiny nyílás vált láthatóvá. Ezt kitágítva a Verecke úti-barlang több mint 20 m hosszú 13 m mély gömbfülkesorába lehetett jutni. Alja eléri a Szép-völgyi Mészkövet, míg többi része – hasonlóan a környék új barlangjaihoz – a Budai Márga meszes kifejlődésű alsó részében húzódik („bryozoás márga”). Az üregek falán borsókökiválások láthatók, alul kalciszivacs zárja el a továbbvezető utat. A barlang bejáratának kialakításáról nem intézkedtek. Visszate-metése miatt feltárása lehetetlenné vált.

1996-ban a Verecke lépcső 22. alatt épülő társasház alapgyödrében egy huzatoló nyílás tűnt fel. Folytatását a felszínről keresték fel, majd a R. Kinizsi SE tagjai tágitották véséssel. Így jutottak be a Decimus-barlang 30 m-nél hosszabb, 12 m mélyre nyúló járataiba. A viszonylag kevés kitöltést tartalmazó üregrendszer képét az utólagos omlások alig módosították. A hasadékjáratokat, kürtöket és a viszonylag nagyméretű termet gazdagon tagolják az oldásformák. Érdekes a terembe vezető csőszerű járat is. A barlangban borsókö és kalcit-szivacs egyaránt előfordul. Továbbjutásra a terem alsó végéből induló szűk

járat vésése kínál biztató lehetőséget. Ugyanis innen ered a bejáratnál is érezhető huzat. Az üregrendszer egyébként csak 50 m-re helyezkedik el a Verecke úti-barlangtól, attól DNy-ra. Kútgyűrűs lejárata van, de a telekről nyílik.

Szintén ebben az évben a közeli Verecke út 115. építkezésén került elő egy pár m hosszú oldásos járatrendszer. A felszínközeli üregeknek nem mutatkozott folytatása egyik irányban sem, így tömedékeltek.

1994-ben a Szalamandra út 44. alatti zöldterületen lakótelep építés kezdődött. A hatalmas méretű földmunkák a Szépvölgyi Mészköben és a Budai Márga alsó, meszes kifejlődésű szintjén számos barlangindikációt tártak fel. Közülük csak a Szalamandra-barlang kutatása történt meg. A Budai Márgában kioldódott járatot az építkezők tömedékeltek, majd a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság kitisztíttatta. Pár méter hosszúságban vált ismertté. Lejariatát kiépítették.

1994-ben a Ferenchegyí út 24. sz. telken folyó építkezésen hasadékok nyíltak meg. Kutatásukat a R. Kinizsi SE tagjai kezdték meg. Rövidesen bejutottak az azóta 20 m-nél is hosszabban megismert, csak részben kitöltött Ferenchegyí úti-barlangba. Kraus S. új bejáratot létesített, mivel a régire a ház ráépült. A Szépvölgyi Mészköben kialakult járatok és kis termek szép oldásformákat mutatnak. Helyenként borsókökiválás látható a falakon. A közeli Zöldmáli-barlanghoz hasonlóan ez is a Szemlő-hegyi- és a Ferenc-hegyi-barlang között helyezkedik el. A további járatok felé azonban az erős elagyagosodás lezárja az utat.

1995-ben a Bimbó út 56. sz. házat bővítették. Itt a Budai Márga alodapikus mészkőpadjában nyílt meg egy oldásos járat néhány méteres hosszúságban. Kraus S. kutatta. Közterületről lejárátot létesítettek. A Bimbó út 58. sz. ház előtt a gázvezeték felújítása során láthatóvá vált omladékzóna igen közel húzódik a barlanghoz. Az alodapikus mészkő alatt várható agyagos márga miatt kérdéses, milyen kapcsolata lehet a mélyben húzódó esetleges barlangrendszerrel.

1992–96 között a Buda-barlang mélysége 22 m-ről 75 m-re nőtt, hosszúsága megközelítette a 200 m-t, a Troglonauta Barlangkutató Csoport munkája eredményeképpen. A Hófehérke-akna kalciszivacsos kiválását eltávolítva a Sírögödör tömörebb kitöltésébe jutottunk. Onnan a 30 m-es mélységig még kilátástalanabb körülmények kö-

zött folyt a kutatómunka. Nem sokkal ezután viszont erős huzat támadt és csak részben kitöltött függőleges járatokon át a Ferenc-hegyi-barlang fő járatszintjéig jutottunk. Itt a „16.” emeleten oldalirányban intenzíven huzatoló, de járhatatlanul szűk hasadékot találtunk. Innen továbbra is többékevésbé légteres járatban haladtunk lefelé. 1 évnél is hosszabban tartó vésésekkel lehetett a szálkőszűkületeken átjutni. 1996-ban már 70 m mélyen az északi sarokkal szemben bejutottunk a Szakmai Napok-ágba. Ez volt az első jelentős felfedezés. Az igazán nagy járatrendszerek felé viszont még csak az erős huzat jelzi a kapcsolatot. Az elért összmélység 75 m lett, mivel az új szakasz vízszintes jellegű. A Szépvölgyi Mészköből továbbra sem jutottunk ki. Érdekes a Szakmai Napok-ág falainak daraszerű porlása. Gyakran 10–15 cm-nél is mélyebben lehet ujjal a mállott zónába hatolni. A kőzetporlás viszont a Hófehérke-akna alatt máshol nem jellemző. A barlang kialakulása előtt keletkezett kalcittelérek a 22 m mélység alatt is jelentkeznek. Jelentős vastagságban a „16.” emeletnél tárult fel. A kalcitziavacs

30 m-es mélység alatt elmaradt, viszont a Szakmai Napok-ágban újra megjelent. A mélyszinti zónában helyenként borsókő- és karfiolszerű kiválások borítják a falakat. Ugyanitt vasoxidos felhalmozódások is vannak. A Szakmai Napok-ág nagyrészt fel van töltődve. A kitöltést főleg agyag és kovatelérek törmeléke alkotja, valamint a barlangfalak mállásából eredő kőzetliszt. Amennyiben nem sikerülne ezeken átjutni, a Szakmai Napok-ág kürtőjében is biztató lehetőség kínálkozik. A felfelé tartó járatban rendkívül erős a huzat, ahol szálkőszűkület akadályozza a továbbjutást. Mindenesetre a lehetőségek nagyok. A Pálvölgyi-barlang hossza időközben túllépte a 10 km-t, új részeivel a Buda-barlangot is kezdi közelíteni. A két barlang közti területet az ismertett objektumokkal sikerült még inkább lefedni. Valamennyi jelentősége azért lehet nagy, hiszen a Baradla-barlang hosszát messze túlszárnyaló rendszer létezése kezd körvonalazódni.

*Kocsis Ákos
1025 Budapest, Kupeczky u. 11.*

Szalamandra-barlang

Decimus-barlang (Szabó Zoltán felvétele)